

Josif Brodski, Adam Michnik

Fragment wywiadu Adama Michnika z Josifem Brodskim w Magazynie Gazety Wyborczej z 20 stycznia 1995 r. pt. "Po dwu stronach oceanu"

Palestra 39/3-4(447-448), 209-210

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

generałów SB: Władysława Ciastonia i Stanisława Płatka to nie zwykły zbieg okoliczności. Dlaczego policja, UOP i prokuratura przeszły tak łatwo nad nimi do porządku dziennego? Dlaczego owi tzw. nieznan sprawcy pozostają wciąż nieznanymi? Te znaki zapytania nie mogą w nieskończoność ciążyć nad niezależnym wymiarem sprawiedliwości”.

(*Prawo i Życie* nr 5 z 4 lutego 94 r.)

Aleksander Kwaśniewski – poseł SLD:

„Lewica jest za prawem do aborcji, jednak nie chce się ostatecznie narazić Kościołowi, jest także przeciw karze śmierci, ale zdaje sobie sprawę, że większość społeczeństwa na ten temat ma odmienne zdanie”.

(*Rzeczpospolita* nr 24 z 28–29 stycznia 94 r.)

Wybrała: Agnieszka Metelska

FRAGMENT WYWIADU

Adama Michnika z **Josifem Brodskim** w *Magazynie Gazety Wyborczej* z 20 stycznia 1995 r. pt. „Po dwu stronach oceanu”

„...Achmatowa powiedziała kiedyś coś niezwykłego: – Dostojewski nie znał całej prawdy. Uważał, że jeżeli zarabiałeś staruchę lichwiarę, to potem do końca życia będą cię gryzły wyrzuty sumienia, potem przyznasz się i pójdziesz na Sybir. A my wiemy, że można rano rozstrzelać 10–15 ludzi, a wieczorem wrócić do domu i zwymyślać żonę za jej brzydką fryzurę.

XIX wiek nie będzie nas pouczać. W wieku XIX istniała idea ludu. Idea sprawiedliwości, którą można jakimś sposobem osiągnąć. W wieku XX idea ludu jako nosiciela jakiejś prawdy jest po prostu infantylna.

W Rosji wydarzyła się historia, której nikt nie rozumie. Kiedy mówimy o zbrodniach reżimu, nie mówimy prawdy. Chodzi nie tylko o to, że wymordowano tysiące ludzi, ale i o to, że życie milionów w ciągu kilku pokoleń toczyło się inaczej, niż miało się toczyć. Jak pisała Achmatowa „Mnie jak rzekę okrutna epoka zawróciła. Obcym korytem popłynęła woda”. Ludzkie życie popłynęło innym korytem. Ludzie umierali, przeżywszy nie swoje życie. A to nie minęło bez śladu. Zrodziły się odmienne instynkty. Rosja to dziś całkowicie nowe

antropologiczne zoo. Rozmowa z Rosjaninem może być interesująca, jeśli jesteś antropologiem. Ale nie wtedy, gdy zajmujesz się polityką czy filozofią. Całe pokolenia wyrosły w czasie absolutnego bezprawia. Myśl o własnej inicjatywie doszczętnie wytępiono, znikł instynkt działania. Został wykastrowany. Myślę, że z narodem rosyjskim stało się to – pozwalam sobie na uogólnienia, to twoja wina, Adamie – co w poprzednim stuleciu z rosyjską inteligencją: poczucie całkowitej impotencji...”

JOSIF BRODSKI,

laureat literackiej Nagrody Nobla z roku 1987, urodził się 24 maja 1940 roku

W roku 1964 skazano go za „pasożytniczy tryb życia” na pięć lat łagru. Stenogramy z procesu opublikowane zostały na Zachodzie (w Polsce w II obiegu wydawniczym), a dialog Josifa z sędzią z pewnością przejdzie do historii sowieckiego sądownictwa:

- *Kto zatwierdził, że jesteście poetą?*
- *Nikt. A kto mnie zaliczył do rodzaju ludzkiego?*
- *A uczyliście się tego?*
- *Czego?*
- *Żeby być poetą?*
- *Nie sądziłem, że to się bierze z wykształcenia.*
- *A z czego?*
- *Myślę, że to... od Boga...*

Trafił do sowchozu pod Archangielskim.

Nota bene

Prawa są jak pajęczyny, poprzez które przedostają się wielkie muchy, a w których więzną małe.

CHARLES LOUIS DE SECONDAT
MONTESQUIEU (Monteskusz)
(1689–1755) myśliciel, historyk,
pisarz polityczny okresu oświecenia,
od 1708 adwokat. Twórca koncepcji
trójpodziału władz.

Wybrał: St.M.